EUROOPA
KOMISJON

Strasbourg, 24.11.2026
COM(2026) 955 final

[…]

KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA KESKPANGALE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE, REGIOONIDE KOMITEELE NING EUROOPA INVESTEERIMISPANGALE

2027. aasta Euroopa poolaasta sügispakett

2027. aasta Euroopa poolaasta sügispakett

Euroopa seisab silmitsi põhjalike majanduslike, geopoliitiliste ja tehnoloogiliste muutustega. Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu, Lähis-Ida konflikt, ülemaailmne strateegiline konkurents, kliima- ja keskkonnaprobleemid ning võidujooks eesliinitehnoloogia ja selle tööstusliku kasutuselevõtu pärast kujundavad ümber ELi tegevuskeskkonda. EL peab säilitama suutlikkuse määrata oma tulevikku ja tagama autonoomia, investeerides oma tugevatesse külgedesse ja kõrvaldades strateegilised nõrkused. Nagu on märgitud 2026. aasta kõnes olukorrast Euroopa Liidus,[1] teeb EL Euroopa jõukuse, julgeoleku ning majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse kaitsmiseks enneolematuid jõupingutusi, et tugevdada oma konkurentsivõimet ja säilitada tugev sotsiaalne mudel. Oluline on, et neid meetmeid võttes säilitatakse makromajanduslik finantsstabiilsus ja riigi rahanduse jätkusuutlikkus.

ELi majanduse tugevdamiseks on vaja kiirendada liikmesriikides ja piirkondades reformide ja investeeringute tegemist. Euroopa poolaasta täiendab ELi tasandi poliitikat ja loob raamistiku kokku lepitud prioriteetide ja ühiste eesmärkide saavutamiseks liikmesriikides, käsitledes riigipõhiseid sotsiaal-majanduslikke probleeme. Selleks et toetada tootlikkuse kiiremat kasvu ja tugevdada konkurentsivõimet kiiresti muutuvas keskkonnas, peavad liikmesriigid ja nende piirkonnad suurendama poliitilisi jõupingutusi innovatsiooni edendamise ja CO_2 heite vähendamise nimel, käsitledes samal ajal ettevõtluskeskkonna struktuurseid probleeme riiklikul ja piirkondlikul tasandil. Seoses sellega toetab Euroopa poolaasta ka liikmesriikide ja Euroopa Komisjoni ühiseid jõupingutusi, et riiklikud, piirkondlikud ja kohalikud ametiasutused ei tegeleks ELi normide alusel ülereguleerimisega.

Liikmesriikide peamiste probleemide lahendamiseks on vaja sidusat reformide ja investeeringute paketti, mis hõlmab mitut poliitikavaldkonda. Konkurentsivõime tugevdamiseks peab EL edendama teadusuuringuid ja innovatsiooni ning parandama ettevõtluskeskkonda, muu hulgas kiirendama lubade andmist, vähendama halduskoormust ja kaitsma õigusriigi põhimõtet. Samuti peab ta hoogustama inimkapitali arengut ja kvaliteetsete töökohtade loomist ning tagama samal ajal sotsiaalse õigluse. Lisaks on vaja kõrvaldada ühtse turu kitsaskohad, muu hulgas finantsturgudel, edendades hoiuste ja investeeringute liitu. Peale selle on konkurentsivõime suurendamiseks vaja vähendada energiahindu ja sõltuvust fossiilkütuste impordist, kiirendades elektrifitseerimist ja minnes üle kohalikule, taskukohasele ja puhtale energiale, ning toetada samal ajal vee-, keskkonna- ja kliimakerksust ning muutustega kohanemist. See aitab tugevdada ka vastupidavust ja majandusjulgeolekut. Parem transpordi-, turismi- ja digitaristu ning taskukohased eluasemed on samuti olulised majanduskasvu soodustavad tegurid.

2027. aasta Euroopa poolaasta käivitamine

ELi majandus on osutunud järjestikuste šokkide suhtes vastupidavaks, kuid selle kasvu struktuurseks kiirendamiseks on vaja jõulisemaid meetmeid. Viimastel aastatel on ELi majandus suutnud toime tulla suurte häiretega, tööturg on jäänud tugevaks ja ettevõtted loovad jätkuvalt töökohti. Kasvutempo on siiski tagasihoidlik. Prognooside kohaselt kasvab ELi majandus mõõdukas tempos. Sellele aitab osaliselt kaasa oodatust suurem netoeksport, kusjuures SKP kasv peaks kasvavast inflatsioonist ja keerulisest rahvusvahelisest keskkonnast hoolimata olema 2026. aastal 1,4 % ja 2027. aastal samuti 1,4 %. Väljavaateid varjutavad ebakindlus ja riskid, mis on seotud fossiilkütuste hindade, rangemate rahastamistingimuste, kaubandustariifidega seotud ebakindluse ning suure ülemaailmse

[1] Olukord Euroopa Liidus 2026 – kõne

maksebilansi tasakaalustamatusega. Seetõttu on vaja kiiresti tegutseda, et liikuda vastupidavuse juurest kasvu juurde ning suurendada ELi majanduse struktuurset pikaajalist kasvupotentsiaali.

Seda kõike arvesse võttes käivitatakse tänase sügispaketiga 2027. aasta Euroopa poolaasta tsükkel. Pakett sisaldab komisjoni soovitust euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovituse kohta ning makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse kohast häiremehhanismi aruannet. Euroala käsitleva soovituse ja häiremehhanismi aruande aluseks olevas Euroopa makromajanduse aruandes analüüsitakse ELi majandusprobleeme, sealhulgas hiljutisi makromajandusliku stabiilsuse ja tasakaalustatud majanduskasvuga seotud probleeme, rahvusvaheliste finantsturgudega seotud võimalikke riske ja tehisintellekti makromajanduslikku mõju. Ühises tööhõivearuandes ja komisjoni ettepanekus võtta vastu nõukogu soovitus inimkapitali kohta analüüsitakse ülespoole suunatud sotsiaalse lähenemise riske, seatakse strateegilised prioriteedid tööhõive ja sotsiaalvaldkonnas ning antakse teavet haridus- ja oskustealaste poliitikavalikute tegemiseks. Komisjon esitab ka oma hinnangu liikmesriikide eelarveolukorra kohta. Täna avaldatakse koos sügispaketiga ka kümnes ühtekuuluvusaruanne ja põhjalik hinnang ELi maksulünkadele teatises „Mind the Gap“.

Euroala majanduspoliitikat käsitleva 2027. aasta soovituse eelnõus kutsutakse euroala liikmesriike üles tegutsema individuaalselt ja ühiselt, et kaitsta makrotasandi finantsstabiilsust, tugevdada konkurentsi- ja vastupanuvõimet ning vähendada strateegilist haavatavust. Soovitustes kutsutakse üles tagama riigi rahanduse jätkusuutlikkus ning parandama samal ajal avaliku sektori kulutuste koosseisu, tõhusust ja tulemuslikkust. Soovituses rõhutatakse ka vajadust tugevdada konkurentsivõimet, suurendades investeeringuid teadusuuringutesse ja innovatsiooni, CO_2 heite vähendamisse ning tehisintellekti arendamisse ja kasutuselevõttu. Samal ajal kutsub nõukogu üles tegema täiendavaid jõupingutusi kaitsevõime ja kaitsevalmiduse suurendamiseks, majandusjulgeoleku edendamiseks ja energialiidu väljakujundamiseks, võttes arvesse ka riikide vabastusklausli kohast ajutist paindlikkust kaitsevaldkonnas[2] ning energiajulgeolekuga seotud kulutuste puhul. Euroala ja EL tervikuna peavad samuti tõhustama ühtset turgu, edendama hoiuste ja investeeringute liitu, kujundama lõplikult välja pangandusliidu ning tugevdama pankade konkurentsivõimet ja piiriülest integratsiooni. Konkurentsi soodustavate reformide edendamine ning lihtsustamis-, rakendamis- ja jõustamiskavadega edasiliikumine aitab vähendada tõkkeid, parandada ettevõtluskeskkonda ja toetada Euroopa pikaajalist kasvupotentsiaali. Hariduse, oskuste ja töökohtade kvaliteedi parandamine ning reaalpalkade toetamine aitab kaasa tootlikkusele ja majanduse ümberkujundamisele, edendades samal ajal sotsiaalset ühtekuuluvust ja kaasatust. Soovitustes rõhutatakse ka vajadust edendada digieurot ja euro rahvusvahelist rolli.

Komisjon esitab ka oma hinnangu ELi liikmesriikide eelarveolukorra kohta. Ta nõuab eelarve konservatiivsust, võttes arvesse majandust ja üleilmset keskkonda ümbritsevat ebakindlust, suuremaid geopoliitilisi pingeid, inflatsiooniga seotud tururiske, suurenevaid laenude rahastamiskulusid ja märkimisväärset valitsemissektori võlga mitmes liikmesriigis. Hinnang koosneb järgmistest osadest: i) teatis, milles analüüsitakse ELi liikmesriikide eelarvesuundumusi ja hinnatakse, kas kümme liikmesriiki, kelle suhtes kohaldatakse praegu ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlust,[3] on võtnud tõhusaid meetmeid ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimiseks; ii) komisjoni arvamused euroala 17 liikmesriigi 2027. aasta eelarvekavade kohta; iii) Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 126 lõike 3 kohane

[2] Pärast valge raamatu „Euroopa kaitsevalmidus 2030“ (JOIN(2025) 120 final) ja kava „ReArm Europe“ / „Kaitsevalmidus 2030“ vastuvõtmist.

[3] Austria, Belgia, Bulgaaria, Itaalia, Poola, Prantsusmaa, Rumeenia, Slovakkia, Soome ja Ungari.

aruanne eelarvepuudujäägi ja võla kriteeriumide täitmise kohta ning iv) artikli 126 lõike 8 kohased komisjoni soovitused Bulgaariale ja Ungarile, mille kohaselt ei ole võetud ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse raames tõhusaid meetmeid.

Häiremehhanismi aruandes on nimetatud viis liikmesriiki, kelle puhul tuleks teha põhjalik analüüs, et hinnata, kas neis riikides esineb tasakaalustamatus. Aruandega algatatakse makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse rakendamise iga-aastane voor, mille eesmärk on tuvastada, ennetada ja korrigeerida tasakaalustamatust, mis mõjutab või võib mõjutada negatiivselt liikmesriigi või kogu ELi majanduse nõuetekohast toimimist. Makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse tulemustabeli majandusanalüüsi põhjal tehakse aruandes kindlaks liikmesriigid, kelle puhul võib esineda tasakaalustamatus või tasakaalustamatuse oht. Nende liikmesriikide kohta koostatakse järgmisel kevadel põhjalik analüüs. Seda tehakse Itaalia, Ungari, Slovakkia ja Rumeenia puhul 3. juunil 2026 tuvastatud tasakaalustamatuse või ülemäärase tasakaalustamatuse järelmeetmena,[4] Bulgaaria puhul aga hinnatakse põhjaliku analüüsi käigus uue tekkiva tasakaalustamatuse riski.

Ühises tööhõivearuandes antakse iga-aastane ülevaade peamistest tööhõivealastest ja sotsiaalsetest arengutest ELis ning tööhõivesuuniste ja Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamisel tehtud edusammudest. Aruandest nähtub, et tööviljakuse kasv on viimase kahe ja poole aastakümne jooksul pidevalt aeglustunud, samal ajal kui keskmine töötundide arv töötaja kohta jätkas pikaajalist langust. Selles olukorras võib tööviljakust suurendada see, kui kõigil tasanditel antakse töötajatele oskused, mida on vaja tehisintellekti pakutavate võimaluste maksimeerimiseks. Oskuste nappus peamistes strateegilistes sektorites on siiski endiselt probleem ja tuleb palju rohkem pingutada, et saavutada eesmärk, mille kohaselt 60 % täiskasvanutest osaleks igal aastal õppes. Samal ajal näitavad OECD 2025. aasta PISA uuringu tulemused lugemisoskuse ning matemaatika ja loodusteaduste teadmiste jätkuvat ja laialdast vähenemist[5] noorte seas. Mis puudutab tööturu suundumusi, siis hoolimata sellest, et tööhõive määr saavutas tipptaseme 76,1 % juures (mis on lähedal 2030. aasta eesmärgile 78 %), on tööhõive kasv aeglustumas, eelkõige tootmises, seda muu hulgas energiašokkide ja struktuursete suundumuste tõttu. Sooline tööhõivelõhe on pidevalt vähenenud, kuid on endiselt suur. Töötus on stabiilselt ajalooliselt madalal 6,2 % tasemel,[6] kuid märkimisväärsed piirkondlikud ja territoriaalsed erinevused püsivad. Seega on vaja võtta täiendavaid meetmeid, et kiiremini liikuda eesmärgi poole vähendada vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse ohus olevate inimeste arvu vähemalt 15 miljoni võrra, muu hulgas võidelda palgavaesuse vastu. Ühises tööhõivearuandes hinnatakse ka ülespoole suunatud sotsiaalset lähenemist ohustavaid võimalikke riske sotsiaalse lähenemise raamistiku alusel ja nimetatakse üheksa liikmesriiki, mille kohta tehakse teise etapi analüüs.

Inimkapitali käsitlevas soovituses kutsutakse üles võtma kiiresti meetmeid, et suurendada investeeringuid haridusse ja oskustesse, eesmärgiga toetada ELi konkurentsivõimet, strateegilist autonoomiat, vastupidavust ja kestlikku heaolu. Selle aasta soovituses keskendutakse oskuste nappusele puhta energia, digi- ja kaitsesektoris (sh kosmosesektoris), võttes arvesse nende tähtsust ELi strateegilise autonoomia jaoks. Samuti kutsutakse selles liikmesriike üles toetama edukat ja õiglast üleminekut puhtale energiale ja digitehnoloogiale ning töötajate liikumist hääbuvatest tööstusharudest suure nõudlusega kutsealadele karjäärinõustamise, töövahendusteenuste ja oskuste garantii laadsete kavade abil. Lisaks rõhutatakse selles vajadust võtta kiiresti meetmeid haridus- ja koolitussüsteemide täiustamiseks, suurendades jõupingutusi põhioskuste, kvaliteetse õpetamise ja koolituse,

[4] Teatis „2026. aasta Euroopa poolaasta kevadpakett, COM(2026) 200 final.

[5] PISA 2025 tulemused (I väljaanne) | OECD

[6] Allikas: Eurostat.

tehisintellektipädevuse ning teaduse, tehnoloogia, inseneeria ja matemaatika valdkonna oskuste tugevdamiseks. Soovituses kutsutakse liikmesriike üles kasutama noortegarantiid ja muid sobivaid vahendeid, et hõlbustada noorte juurdepääsu kvaliteetsetele töökohtadele ja anda neile kvaliteetne tehisintellektipädevus tehnoloogia tõhusaks ja ohutuks kasutamiseks.

Täna võtab komisjon vastu ka kümnenda ühtekuuluvusaruande. Selles hinnatakse, kuidas EL ja selle liikmesriigid vähendavad piirkondadevahelisi ja piirkonnasiseseid erinevusi ning tugevdavad majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust, aidates seeläbi kindlaks määrata Euroopa poolaastaga seotud investeerimis- ja reformiprioriteedid ELi, riiklikul ja piirkondlikul tasandil[7]. Samuti rõhutatakse aruandes, kuidas geopoliitilised muutused ja pinged, tootlikkuse kasvu aeglustumine, ebavõrdne juurdepääs teenustele ja ühenduvusele ning demograafiline surve tekitavad kõikjal Euroopas mitmesuguseid probleeme: paljude piirkondade majanduskasv on aeglane, mis on tingitud ka tööstuse ümberkujundamisest; Venemaa sõda Ukraina vastu mõjutab otseselt idapoolseid piirialasid; saared, äärealad ja maapiirkonnad, äärepoolseimad piirkonnad, mägipiirkonnad ja põhjapoolsed hõredalt asustatud alad seisavad silmitsi struktuurselt ebasoodsate tingimustega, mida süvendab demograafiline ja kliimaga seotud surve; paljudes linnades on probleemideks eluasemete taskukohasus ja ummikud. Kui neid piirkondlikke ja territoriaalseid erinevusi ei käsitleta, põhjustavad need ressursside vale jaotamist ning õõnestavad konkurentsivõimet, ühtse turu integratsiooni ja tingimusi, mis võimaldavad inimestel jääda oma kodupiirkonda („õigus jääda“). Aruandes tehakse ka kokkuvõte vahendite ümberplaneerimisest 2021.–2027. aasta ühtekuuluvuspoliitika vahehindamise raames, eelkõige konkurentsivõime ja kaitsevaldkonna huvides.

Tänase teatisega „Mind the Gap“ soovib komisjon toetada valitsusi maksulünkade kõrvaldamisel, ratsionaliseerida maksukulutusi ja ajakohastada maksusüsteemide toimimist, et suurendada nende tulevikuvalmidust kooskõlastatud meetmete abil kogu ELis. Need jõupingutused on olulised, et tugevdada riigi rahandust, muuta maksusüsteemid õiglasemaks ja tõhusamaks ning luua eelarvepoliitiline manööverdamisruum strateegilisteks investeeringuteks maksumäärasid tõstmata. Kuigi maksukulutused võivad aidata edendada strateegilisi prioriteete, tuleks nende tulemuslikkust ja tõhusust korrapäraselt jälgida, et tagada meetmete kulutõhusus. Lisaks sellele jääb ELis igal aastal maksukohustuste täitmata jätmisest tulenevate maksulünkade tõttu saamata üle 200 miljardi euro maksutulu. Keskendudes rakendamisele, esitatakse teatises rida meetmeid, et tugevdada maksulünkade jälgimist, karmistada maksukulutuste juhtimist ja järelevalvet ning kiirendada üleminekut tänapäevasematele maksuhalduritele, et parandada maksukuulekust.

Edasised sammud ja suunised 2027. aasta Euroopa poolaasta tsükliks

Euroopa poolaasta on raamistik eelarve-, majandus-, tööhõive-, sotsiaal- ja struktuuripoliitika koordineerimiseks kõikjal ELis. 2027. aasta juunis esitab komisjon riigipõhistes aruannetes kindlaks tehtud probleemidest lähtudes põhjalikud riigipõhised soovitused. Nendes riigipõhistes soovitustes võetakse arvesse liikmesriikidele 2026. aastal antud riigipõhiste soovituste rakendamisel tehtud edusamme, toetades jätkuvaid poliitikameetmeid, mida on võimalik vajaduse korral muuta ja täiendada, et reageerida muutuvatele strateegilistele eesmärkidele. See täiendab eelmist poolaasta tsüklit ning loob tugeva aluse reformi- ja investeerimisvajaduste kindlakstegemiseks riiklikul ja piirkondlikul tasandil ning aitab samal ajal suunata ELi rahastamist järgmise mitmeaastase finantsraamistiku alusel.

[7] Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklid 174 ja 175, ELT C 202, 7.6.2016.

Kogu Euroopa poolaasta vältel peab komisjon tihedat dialoogi riikliku ja piirkondliku tasandi sidusrühmadega, et suurendada üldsuse kaasatust ja omalust. Komisjon tugineb oma analüüsis ja soovitustes jätkuvalt struktureeritud dialoogile valitsuste, piirkondlike ja kohalike omavalitsuste, sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna organisatsioonidega. Need mõttevahetused toimuvad protsessi põhietappides ja keskenduvad sellele, kuidas liikmesriigid 2026. aasta riigipõhiseid soovitusi ellu viivad, tekkivate probleemide kindlakstegemisele ning praegustele ja tulevastele poliitikameetmetele nende probleemide lahendamiseks. Komisjon jätkab tihedat koostööd Euroopa Parlamendi ja nõukoguga, et tagada läbipaistvus, demokraatlik vastutus ja tulemuslik koostöö kogu poolaasta tsükli jooksul.